

SLOVO ÚVODEM

Je šťastnou shodou okolností, že nový ročník periodika *Acta Universitatis Carolinae – Iuridica* zahajuje právě soubor statí, které se z různých hledisek a s důrazem na různé stránky věci věnují vztahu práva vůbec a sociálního práva zejména na straně jedné a sociální politiky na straně druhé. Mám zde na mysli tu skutečnost, že v rámci přibližování naší legislativy právu Evropské unie schválil Parlament České republiky na jaře letošního roku novelu zákoníku práce.

Diskuse, které provázely přípravu této novely i ty, které se zabývají dalšími aspekty sblížení našeho právního řádu s právem Evropských společenství, jsou příležitostí k poznání problematiky, kterou v širším smyslu nazýváme „sociální“. Toto slovo totiž není pouze synonymem českého slova „společenský“, ale označuje také (což je jistá terminologická konvence) to, co souvisí s překonáváním nedostatků a nerovností, do nichž lidé upadli vlivem nepřízně přírody nebo společnosti. Sociální politika je úsilím o pomoc těm, kdož nejsou s to si úplně nebo částečně pomoci sami, k důstojnému lidskému životu. Pod pojem sociálního práva pak zahrnujeme jak oblast práva pracovního, tak sféru práva sociálního zabezpečení.

Je přirozené, že všechny problémy, jimž sociální politika musí čelit, nemůže beze zbytku vyřešit ani právo, tím méně svobodný trh. Tím důležitější však je, aby to, co v rámci sociální politiky společnost lidem poskytuje, nebylo zneužíváno. Ale pokud je něco schopno proti zneužívání účinně pomáhat, pak je to především poznání.

Následující statí se zabývají jednak širším pohledem na danou problematiku, jednak určitými zvláštními oblastmi sociální politiky a péče. Nejsou to oblasti všechny. Ale věřím, že i to, čím je zde ona široká oblast vztahů a činností zastoupena, umožňuje poznání, že daná problematika je natolik osobitá, že je s to být předmětem zkoumání samostatnou vědní disciplínou.

Petr Tröster